

Tuberkulóza pražských bezdomovců

- P. Kalina, M. Kubín, Z. Jágrová

Hygienická stanice hl. města Prahy

SOUHRN

Incidence tuberkulózy (TB) v České republice (ČR) i v Praze klesá, ale význam rizikových skupin stoupá. Jednou z nejvýznamnějších rizikových skupin pro onemocnění tuberkulózou jsou v Praze – stejně jako v jiných metropolích – bezdomovci.

Údaje o TB u bezdomovců v Praze v letech 1999-2008 jsme analyzovali zejména z povinných hlášení do registru tuberkulózy.

Bylo hlášeno celkem 123 TB onemocnění zjištěných u bezdomovců v Praze, 7,2 % z celkového počtu 1714 hlášených. TB mělo 5 až 19 bezdomovců ročně a jejich podíl stoupal z 2,1 % až na 15,1 % v roce 2008. Z Prahy bylo 45,2 % ze 272 případů TB u bezdomovců hlášených v ČR v letech 1999-2008. V souboru vysoce převažovali muži - 113 mužů (91,9 %) ve věkovém rozmezí od 27 do 75 let s věkovým průměrem 50,4 let. 13 (10,6 %) ze 123 bezdomovců bylo dříve léčeno pro TB. 25 (20,3 %) bezdomovců se narodilo jinde než v ČR (19 na Slovensku, 6 na Ukrajině). 67x (54,4 %) byla diagnostikována mikroskopicky a kulturačně pozitivní definitivní TB plic ověřená ze sputa. 3x šlo o miliární TB plic, z toho 2x současně TB meningitis.

Bylo zjištěno 5 případů multirezistence (MDR TB) a 2 případy monorezistence. Úmrtí na TB bylo zaznamenáno u 20 mužů a 1 ženy (17,1 % z hlášených), v 11 případech šlo o nemocné nalezené mrtvé nebo v moribundním stavu.

Nejčastějším způsobem zjištění aktivní TB u bezdomovců bylo vyšetření pro obtíže zaznamenané u 93 nemocných (75,6 %). Pouze 1x šlo o vyšetření kontaktů, ve 12 případech byl nález zjištěn vyšetřováním jiných rizikových skupin (8x vyšetřením bezdomovců, 2x při nástupu do vazby, 1x při vyšetření dispenzární skupiny RII, 1 blíže neurčeno). 10 případů bylo odhaleno pitvou a zbývajících 7 případů bylo diagnostikováno náhodně při přijetí k hospitalizaci pro jiné onemocnění. Ve všech náhodně zjištěných případech šlo o vysoce infekční mikroskopicky pozitivní plicní TB!

Kuřáctví bylo na povinném hlášení uvedeno u 70,7 % a alkoholismus u 48,8 % nemocných. V 1 případě (0,8 %) byla zjištěna HIV pozitivita, šlo o 46letého Ukrajince s MDR TB plic a mening, léčeného toxikomana.

Zjistili jsme mírný nárůst incidence TB u bezdomovců v Praze a prudký vzestup jejich podílu na pražské incidenci v r. 2008 na 15,1 %. Jde především o rozsáhlé plicní tuberkulózy u mužů ve věku 40 – 60 roků. Vysoké procento onemocnění je diagnostikováno u jedinců v moribundním stavu a u zemřelých. 7x byla vysoce infekční mikroskopicky pozitivní plicní TB diagnostikována náhodně.

Klíčová slova: tuberkulóza, bezdomovci, úmrtí bezdomovců na tuberkulózu, obtížná diagnostika, zdroj infekce